

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6967/2545

บริษัท ซี เอ็ม ไอ ซี ลีสซิ่ง จำกัด โจทก์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอส พี ลอฟต์ เอ็นจิเนียริง จำกัด กับพวก จำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 453, ป.พ.พ. มาตรา 454, ป.พ.พ. มาตรา 537, ป.พ.พ. มาตรา 572,
ป.พ.พ. มาตรา 573, ป.ร.ฎ. มาตรา 118

ย่อ / หลักกฎหมาย

สัญญาเช่า (โดยมีสิทธิเลือกซื้อ) ระบุว่า ห้างฯ จำเลยที่ 1 เช่ารถยนต์คันหนึ่งจากบริษัทโจทก์มีกำหนด 4 ปี ชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน โดยจำเลยที่ 1 ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดการเช่าแต่มีสิทธิจะซื้อรถยนต์ที่เช่าจากโจทก์ได้ โดยบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังโจทก์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ดังนี้ สัญญาเช่า (โดยมีสิทธิเลือกซื้อ) ที่ทำต่อกันนี้จึงมีลักษณะเป็นสัญญาเช่าแบบลีสซิ่งอันเป็นสัญญาเช่าทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่โจทก์ในฐานะผู้ให้เช่าให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินที่เช่าให้แก่จำเลยที่ 1 ผู้เช่าเมื่อครบกำหนดการเช่าแล้ว แต่สัญญานี้หาใช่สัญญาเช่าซื้อตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 572 ไม่ เพราะในสัญญาเช่าซื้อนั้น เมื่อผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าซื้อย่อมโอนไปยังผู้เช่าซื้อทันที โดยค่าเช่าซื้อรวมไว้ทั้งค่าเช่าและค่าแห่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าซื้อด้วย และผู้เช่าซื้อไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อในเวลาใดก็ได้ด้วยส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนแก่ผู้ให้เช่าซื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 573 แต่สัญญาเช่าแบบลีสซิ่งเมื่อผู้เช่าชำระค่าเช่าจนครบกำหนดการเช่าแล้ว กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่ายังไม่ตกเป็นของผู้เช่าจนกว่าจะแสดงเจตนาสนองรับคำมั่นของผู้ให้เช่าจนเกิดเป็นสัญญาซื้อขายระหว่างผู้เช่ากับผู้ให้เช่าเสียก่อนเงินค่าเช่าก็ไม่อาจถือว่ารวมค่าแห่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าไว้ด้วย และผู้เช่าไม่อาจบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดการเช่าได้ ดังนั้น เมื่อสัญญาเช่า (โดยมีสิทธิเลือกซื้อ) นี้มิใช่สัญญาเช่าซื้อ จึงไม่จำเป็นต้องปิดอากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ก็ใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2538 จำเลยที่ 1 ทำสัญญาเช่า (โดยมีสิทธิเลือกซื้อ) รถยนต์จากโจทก์ 1 คัน ตกลงชำระค่าเช่า 48 เดือน เดือนละ 39,516.17 บาท ทุกวันที่ 4 ของเดือน วางเงินมัดจำการเช่า 174,000 บาท หากผิดนัดยอมให้โจทก์กลับเข้าครอบครองทรัพย์สินที่เช่าและมีสิทธิบอกเลิกสัญญา รวมทั้งสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายต่าง ๆ มีจำเลยที่ 2 ทำสัญญาค้ำประกันยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม จำเลยที่ 1 ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าตั้งแต่วันที่ 14 เป็นต้นมา วันที่ 23 มิถุนายน 2540 โจทก์ติดตามรถยนต์คืนได้และบอกเลิกสัญญาเช่าเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2540 ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 535,158.20 บาท แก่โจทก์ พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 21 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยทั้งสองให้การทำนองเดียวกันว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องเพราะลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจเอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข 2 และ 3 เป็นลายมือชื่อปลอมทั้งตราประทับของโจทก์ในเอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข 2 มิใช่ตราประทับที่ได้จดทะเบียนไว้ที่กระทรวงพาณิชย์ เอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข 3 ไม่มีตราประทับของโจทก์ และนางสาวนุชนาฏ ธัญเจริญการคำ มิใช่กรรมการของโจทก์ นายโสภณธรรมปาโล ผู้รับมอบอำนาจ จึงไม่มีอำนาจลงชื่อในสัญญาเช่า จำเลยทั้งสองทำสัญญาเช่าทรัพย์สิน

โดยสำคัญผิดว่าเป็นสัญญาซื้อขายรถยนต์ สัญญาเช่าเป็นโฉมขอให้งดฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษา ยกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงที่คู่ความ มีได้โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติได้ว่าโจทก์โดยกรรมการผู้มีอำนาจได้มอบอำนาจให้นายวินิต ศักดิ์ ศรีวรรณะ ฟ้องคดีนี้แทนเป็นการถูกต้อง เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2538 จำเลยที่ 1 ทำสัญญาเช่า (โดยมีสิทธิเลือกซื้อ) รถยนต์ยี่ห้อเบนซ์ รุ่นอี 200 สีเขียว หมายเลขเครื่อง 111940 20 035475 หมายเลขตัวถังดับเบิลยูดีบี 124019 2 ซี 253836 ไปจากโจทก์กำหนดเวลาเช่า 4 ปี นับแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2538 ถึงวันที่ 3 ตุลาคม 2542 ชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน เดือนละ 36,931 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 2,585.17 บาท รวมค่าเช่าและภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเงินที่ต้องชำระเดือน ละ 39,516.17 บาท และชำระเงินมัดจำรวมภาษีมูลค่าเพิ่มอีกเป็นเงิน 174,000 บาท ชำระค่าเช่า งวดแรกในวันทำสัญญา งวดต่อ ๆ ไปทุกวันที่ 4 ของเดือนจนกว่าจะครบ หากผิคนัดยอมให้โจทก์ กลับเข้าครอบครองทรัพย์สินที่เช่าได้ มีจำเลยที่ 2 เป็นผู้ค้ำประกันโดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมตาม สัญญาเช่า (โดยมีสิทธิเลือกซื้อ) และหนังสือค้ำประกันเอกสารหมายจ.6 และ จ.7 ตามลำดับ หลังจากนั้นจำเลยที่ 1 ชำระค่าเช่าให้โจทก์ 13 งวด และผิคนัดชำระค่าเช่าตั้งแต่ววดที่ 14 วันที่ 4 พฤศจิกายน 2539 ตลอดมา ในวันที่ 23 มิถุนายน 2540 จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 ส่งมอบรถยนต์ คันที่เช่าคืนให้โจทก์ต่อมาวันที่ 28 สิงหาคม 2540 โจทก์มีหนังสือบอกเลิกสัญญาและแจ้งกลับเข้า ครอบครองถึงจำเลยทั้งสอง ตามเอกสารหมาย จ.8 และ จ.9 ตามลำดับ คดีมีปัญหามาถึงฎีกาของ โจทก์ว่าสัญญาเช่า (โดยมีสิทธิเลือกซื้อ) ตามเอกสารหมาย จ.6 เป็นสัญญาเช่าซื้อซึ่งต้องปิด อาคารแสดงตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 หรือไม่ ในปัญหาข้อนี้ศาลฎีกาเห็นว่าสัญญาเช่า (โดยมีสิทธิเลือกซื้อ) เอกสารหมาย จ.6 มีข้อความระบุไว้ชัดเจนว่าจำเลยที่ 1 เช่ารถยนต์คันหนึ่ง จากโจทก์มีกำหนดเวลา 4 ปี ชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน โดยจำเลยที่ 1 ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาก่อน ครบกำหนดการเช่า แต่มีสิทธิที่จะซื้อรถยนต์ที่เช่าจากโจทก์ในวันที่ 4 ตุลาคม 2542 ราคา 325,233.64 บาท โดยบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังโจทก์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก่อนกำหนด ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 60 วัน ดังนี้ สัญญาเช่า (โดยมีสิทธิเลือกซื้อ) รายนี้จึงมีลักษณะเป็นสัญญาเช่า แบบลีสซิงอันเป็นสัญญาเช่าทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่โจทก์ในฐานะผู้ให้เช่าให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินที่เช่า ให้แก่จำเลยที่ 1 ผู้เช่าเมื่อครบกำหนดการเช่าแล้ว แต่สัญญาเช่านี้หาใช่สัญญาเช่าซื้อตาม ความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 572 ไม่ เพราะในสัญญาเช่าซื้อนั้น เมื่อ ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว กรรมสิทธิในทรัพย์สินที่เช่าซื้อย่อมโอนไปยังผู้เช่าซื้อทันที โดยค่าเช่าซื้อรวมไว้ทั้งค่าเช่าและค่าแห่งกรรมสิทธิในทรัพย์สินที่เช่าซื้อด้วย และผู้เช่าซื้อไม่มีสิทธิ บอกเลิกสัญญาเช่าซื้อในเวลาใดก็ได้ด้วยส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนแก่ผู้ให้เช่าซื้อตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 573 แต่สัญญาเช่าแบบลีสซิง เมื่อผู้เช่าชำระค่าเช่าจน ครบกำหนดการเช่าแล้ว กรรมสิทธิในทรัพย์สินที่เช่ายังไม่ตกเป็นของผู้เช่าจนกว่าผู้เช่าจะ แสดงเจตนาสนองรับคำมั่นของผู้ให้เช่าจนเกิดเป็นสัญญาซื้อขายระหว่างผู้เช่ากับผู้ให้เช่าเสียก่อน เงินค่าเช่าก็ไม่อาจถือว่ารวมค่าแห่งกรรมสิทธิในทรัพย์สินที่เช่าไว้ด้วย และผู้เช่าไม่อาจบอกเลิก สัญญาก่อนครบกำหนดการเช่าได้ดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 ส่งมอบรถยนต์ที่ เช่าคืนให้แก่โจทก์แล้ว สัญญาเช่ารายนี้ก็มิได้เลิกกัน โดยโจทก์ต้องมีหนังสือบอกเลิกสัญญาแก่ จำเลยทั้งสองอีกชั้นหนึ่ง เมื่อสัญญาเช่ารายนี้มีใช้สัญญาเช่าซื้อ จึงไม่จำต้องปิดอาคารแสดงตาม ประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ก็ใช้เป็นพยานเอกสารในคดีแพ่งได้ คำพิพากษาศาลล่างทั้งสอง ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น แต่เนื่องจากศาลชั้นต้นยังมิได้วินิจฉัยใน

ประเด็นเกี่ยวกับจำนวนเงินที่โจทก์เรียกร้องให้จำเลยทั้งสองรับผิดชอบต่อโจทก์ ซึ่งอาจมีผลกระทบถึงสิทธิของคู่ความในการอุทธรณ์และฎีกาในข้อเท็จจริงต่อไป จึงสมควรให้การวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวเป็นไปตามลำดับศาล" พิพากษายกคำพิพากษาศาลล่างทั้งสอง ให้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยในประเด็นเกี่ยวกับจำนวนเงินที่โจทก์เรียกร้อง แล้วมีคำพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

องค์คณะ

วสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ · วีระศักดิ์ รุ่งรัตน์ · วิบูลย์ มีอาสา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/6967/2545>